

**Основні положення методики розрахунку індексів
реального ефективного обмінного курсу (РЕОК) та номінального
ефективного обмінного курсу (НЕОК) гривні**

1. Індекс реального ефективного обмінного курсу гривні є індикатором зміни цінової конкурентоспроможності вітчизняних товарів по відношення до продукції, що виробляється в країнах-основних торговельних партнерах України.
2. Економічний зміст полягає у відображенні зміни обмінного курсу, відкоригованого на рівень інфляції в Україні та в країнах-торговельних партнерах. Відповідно зростання РЕОК вказує на те, що конкурентоспроможність вітчизняних товарів на світових ринках та на внутрішньому відносно закордонних аналогів знижується. При зниженні РЕОК відбувається зростання конкурентоспроможності вітчизняних товарів внаслідок порівняно менших темпів інфляції або номінальної девальвації національної валюти.
3. Основу методології розрахунку ефективних обмінних курсів (номінального та реального) становлять методології Банку міжнародних розрахунків¹, Європейського центрального банку² та Міжнародного валютного фонду³.
4. Для розрахунків використовується міжбанківський обмінний курс гривні до долара США, та відповідні обмінні курси до інших валют. Показником для вимірювання рівня інфляції виступає індекс споживчих цін (далі - ІСЦ).
5. Для розрахунку ефективних обмінних курсів (номінального та реального) використовуються вагові коефіцієнти, які відображають середню за останні три роки питому вагу країн - основних торговельних партнерів України в її загальному зовнішньому товарообороті. Це дозволяє враховувати поточні зрушення у географічному спрямуванні товарних потоків України.
6. Критерієм включення країни до переліку основних торговельних партнерів слугує її частка в загальному зовнішньоторговельному обороті України. На поточний час значення критерію встановлено на рівні 0.5%, відповідно індекс РЕОК гривні розраховується за кошиком з 25 валют 39 країн - основних торговельних партнерів України. Сукупний обсяг експорту та імпорту товарів та послуг з 39 країн, що враховуються при обчисленні РЕОК гривні, становить 83% від загального зовнішньоторговельного обороту України.

**Країни світу – основні торговельні партнери України
за географічними напрямками**

Країни СНД	Країни Європи		Країни Азії	Країни Америки	Країни Африки
Азербайджан	Австрія	Німеччина	Грузія	США	Єгипет
Білорусь	Бельгія	Польща	Індія		
Казахстан	Болгарія	Португалія	Китай		
Молдова	Великобританія	Румунія	Республіка		
Російська Федерація	Греція	Словацька	Корея		
	Данія	Республіка	Туреччина		
	Естонія	Словенія	Японія		
	Ірландія	Угорщина			
	Іспанія	Фінляндія			

¹ Philip Turner, Josef Van't dack (1993) Measuring international price and cost competitiveness / BIS Economic Papers №39

² Martin Schmitz, Maarten De Clercq, Michael Fidora, Bernadette Lauro and Cristina Pinheiro (2012) Revisiting the effective exchange rates of the euro / ECB Occasional paper series №134

³ Alessandro Zanello, Dominique Desruelle (1997) A primer on the IMF's information notice system / IMF WP/97/71

	Італія Латвія Литва Люксембург Нідерланди	Франція Чеська Республіка Швейцарія Швеція			
--	---	--	--	--	--

7. Інформаційна база включає місячні дані, починаючи з грудня 1999 року.
8. Оновлення статистичної інформації відбувається щомісячно через 30 календарних днів після звітного періоду.

Алгоритм розрахунку індексів РЕОК та НЕОК гривні

1. Розрахунок нормалізованих вагових коефіцієнтів:

$$W_i = \frac{M_i + X_i}{\sum_{i=1}^n X_i + \sum_{i=1}^n M_i}, \quad \sum_{i=1}^n W_i = 1,$$

- де W_i - нормалізована питома вага країни i - основного торговельного партнера України в її загальному зовнішньоторговельному товарообороті;
- M_i - імпорт товарів та послуг з країни i до України;
- X_i - експорт товарів та послуг з України до країни i .

Для обчислення ефективних обмінних курсів гривні (номінального та реального) береться середнє значення нормалізованих вагових коефіцієнтів за останні три роки.

2. Розрахунок індексу номінального курсу іноземної валюти до гривні:

$$I_{ER_i} = \frac{ER_i^T}{ER_i^0} * 100\%$$

- де I_{ER_i} - індекс номінального курсу іноземної валюти i до гривні в поточному періоді T по відношенню до базового 0 ;
- ER_i^T - курс іноземної валюти i до гривні в поточному періоді T ;
- ER_i^0 - курс іноземної валюти i до гривні в базовому періоді 0 .

При розрахунку РЕОК гривні використовується пряме котирування курсу – номінальний курс гривні представлено в одиницях іноземної валюти.

3. Розрахунок індексу відносного рівня інфляції:

$$d_{\pi_i} = \pi_i / \pi ,$$

- де d_{π_i} - співвідношення ІСЦ у країні i – основному торговельному партнері та в Україні;
- π_i - ІСЦ у країні i – основному торговельному партнері України;
- π - ІСЦ в Україні.

4. Розрахунок індексу номінального ефективного обмінного курсу гривні:

$$NEER = \prod_{i=1}^n (I_{ER_i})^{W_i} * 100\%,$$

де $NEER$ - індекс номінального ефективного обмінного курсу гривні;

$\prod_{i=1}^n (I_{ER_i})^{W_i}$ - добуток індексів I_{ER_i} , піднесених до ступеня W_i .

5. Розрахунок індексу реального ефективного обмінного курсу гривні:

$$REER = \prod_{i=1}^n (I_{ER_i} / d_{\pi_i})^{W_i} * 100\%,$$

де $REER$ - індекс реального ефективного обмінного курсу гривні;

$\prod_{i=1}^n (I_{ER_i} / d_{\pi_i})^{W_i}$ - добуток індексів I_{ER_i} , скоригованих на індекс відносного рівня інфляції d_{π_i} , з урахуванням нормалізованої питомої ваги W_i .